

Türkiye’de Özgür ve Bağımsız Bir Basın İçin Siyasa Önerileri

Dilek Kurban ve Ceren Sözeri

TESEV
DEMOKRATİKLEŞME
PROGRAMI

SİYASA ÖZETİ

MEDIADEM projesinin Türkiye’deki çalışmaları kapsamında yürütülen ve basın özgürlüğü ve bağımsızlığının güçlendirilmesini sağlamaya yönelik en etkili siyasa yapım süreçlerini, araçları ve mekanizmaları tespit etmeyi amaçlayan araştırmalar, Türkiye’de medyanın her daim siyasi iktidar ile karşılıklı bir bağımlılık ilişkisi içinde olduğunu ortaya koymuştur. Devlet basın üzerinde siyasi baskı yoluyla tahakküm kurmuş, siyasi iltimas ve iktisadi kayırma pratikleri yoluyla kendisine tarafgir bir medya oluşturmayı başarmıştır. Devlet baskısından duyulan korku, bağımsız bir gazetecilik pratiğinin bulunmayışı ve devletin mali desteğine bağımlılık, tek parti rejiminin sona ermesinden ve çok partili hayata geçişten sonra dahi, medyanın kendisini siyasi iktidarın yanında konumlandırmasına neden olmuştur. 1980 darbesini gerçekleştiren askerî cunta tarafından uygulanan otoriter rejimin medyanın siyasi haberler yayımlamasını engellemesi, tabloid haberciliğin yaygınlaşmasına yol açmıştır. 1980’lerin ortasında askerî rejimin sona ermesi ve iktidarın sivil siyasete geçmesinin ardından hızla gelişen ekonomik liberalleşme ve küreselleşme süreçleri, radyo ve televizyon yayıncılığında devlet tekeline son vermiş, medyanın özelleşmesine neden olmuştur. Ancak, özel radyo ve televizyon yayıncılarının sayısının hızla artmış olması, medyada bağımsızlığın artması veya içeriğin nitelik kazanması gibi bir sonuç doğurmamış, aksine,

yasal bir düzenlemeye bağlı olmaksızın gerçekleşen özelleşme tabloid basının daha fazla güçlenmesine yol açtığı gibi demokratikleşme olmaksızın gerçekleşen ekonomik liberalleşme de devletin medya sektörü üzerindeki kontrolünü korumasını sağlamıştır. Böylece büyük holdingler yeni medya sahipleri olarak sektöre girmiş, birleşmeler yoluyla genişlemiş ve kısa zamanda sektöre hâkim konuma gelmişlerdir. Bir yandan devletin medya sahiplerinin yatırımlarının bulunduğu diğer sektörlerinde kamu ihalelerine girmelerini önlemeye yönelik yasal düzenlemeler yapmakta isteksiz ve yetersiz olması, diğer yandan da medya şirketlerinin devletin bu yönde bir girişimde bulunmasını engellemek için etkili lobiler yapmaları sonucunda, medya sektöründe yoğunlaşma oluşmuştur. Holdinglere tanınan bu serbestliğin resmî ideolojiye sadakatlerini sürdürmelerine bağlı olduğu, devlet ile medya patronları arasındaki zımnî anlaşma sonucu her iki taraf için de açıktı. Devletin medya sahiplerine yönelik bu “bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler” politikası, gazeteciler ve medya sektörünün diğer çalışanları açısından, bir yandan hukuki açıdan denetlenmeyen bir işgücü piyasası, diğer yandan da ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğünü kısıtlayan bir hukuk rejimi doğurmuştur. Devletin uyguladığı siyasi baskı ile medya sahiplerinin ekonomik sömürü politikalarının sonucunda, halihazırda kırılan olan gazetecilik mesleği bütünü bastırılmıştır.

Dilek Kurban, Lisans derecesini Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nden aldı. Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla okuduğu Columbia Üniversitesi Uluslararası ve Kamu İlişkileri Fakültesi’nden 1999 yılında insan hakları alanında yüksek lisans derecesi aldı. Daha sonra, Columbia Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden 2004 yılında hukuk doktoru derecesi ile mezun oldu. 1999-2001 yıllarında Birleşmiş Milletler Siyasi İlişkiler Bölümü Güvenlik Konseyi’nde siyasi ilişkiler yönetici yardımcısı olarak görev aldı. Columbia Üniversitesi’nin 2004’te verdiği İnsan Hakları Bursu ile TESEV ve Almanya’da bulunan Avrupa Azınlık Hakları Merkezi’nde ziyaretçi araştırmacı olarak bulundu. 2005’te program yöneticisi olarak TESEV Demokratikleşme Programı kadrosuna katıldı. 2007-2011 yılları arasında haftalık *Agos* gazetesinde kimlik sayfasının editörlüğünü yaptı. Ayrıca Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde misafir öğretim üyesi olarak görev almaktadır. Kurban’ın azınlık hakları, zorunlu göç ve Avrupa insan hakları hukuku alanlarında uluslararası ve ulusal yayınları bulunmaktadır.

Ceren Sözeri, Lisans ve yüksek lisans eğitimini Galatasaray Üniversitesi’nde tamamladı ve 2009 yılında Marmara Üniversitesi’nden doktorasını aldı. Halen Galatasaray Üniversitesi Basın Ekonomisi ve İşletmeciliği Anabilim Dalı’nda çalışıyor. Araştırma alanları medya ekonomisi, medya işletmeciliği, medya sektöründe birleşmeler ve yeni medya işletmeciliğidir.

Büyük holdinglerin medya alanından çekilmeleri ile sonuçlanan 2001 ekonomik krizi, medya sektörünün yeniden yapılandırılmasına yol açmıştır. Küreselleşme, bilişim teknolojisindeki ilerlemeler, ekonomik büyüme ve Avrupa Birliği (AB) üyeliği adaylığının im ettiği istikrar beklentisi, Türkiye medyasını yabancı yatırımcılar açısından cazibeli hale getirmiş, bu ise sektörde daha fazla yapısal reform yapılması gereğini doğurmuştur. Bu gelişmelerin sonucunda ortaya son derece karmaşık bir yasal mevzuat çıkmıştır. Bu mevzuatın sürekli değiştirilmesi ve yeniden düzenlenmesi, hem sektörün aktörleri hem de toplum açısından büyük bir bilinmezlik sebebi olmaktadır. Öte yandan, AB'ye üyelik sürecinin ilk yıllarında kat edilen görece ilerlemeye rağmen, Türkiye'de ifade ve basın özgürlüğü üzerindeki sürmekte olan ciddi yasal sınırlamalar, yüzlerce insan hakları savunucusu ve gazetecinin yasal siyasi faaliyetleri nedeniyle yargılanmasına yol açmaktadır. Medya sektörünün devlet ile karşı karşıya gelmekten imtina eden şirketlerin hâkimiyetinde olması ve netameli siyasi konulara ilişkin eleştirel haberleri cezai müeyyideye tabi tutan otoriter yasal mevzuat, bağımsız bir medyanın oluşmasını ve ayakta kalmasını büyük ölçüde güçleştirmektedir. Son yıllarda, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) askerî vesayet karşısında art arda elde ettiği kazanımlar, hükümetin siyasi iktidarını güçlendirmekle kalmayıp, tekelleştirmiştir de. Türkiye'de güçlü ve demokrasi yanlısı bir muhalefetin bulunmaması, bu durumu kolaylaştırmıştır. Medya sahipliğinin sivil iktidarlara karşı orduyu destekleyen şirketlerden hükümetin mutlak destekçiliğini yapanlara geçmiş olması, yürütmenin medya üzerinde tahakküm kurmasını sağlamıştır. Hükümete muhalif az sayıdaki medya organına karşı uygulanan cezai ve mali müeyyideler,

bütün bu gelişmeleri tamamlayıcı rol oynamış, Türkiye basınına kuruluşundan bu yana hâkim olan sansür ve otosansür kültürünün daha fazla güçlenmesine yol açmıştır.

MEDIADEM projesinin araştırma bulgularına dayanılarak hazırlanan bu rapor, Türkiye'de basın özgürlüğü ve bağımsızlığının güçlendirilmesine yönelik siyasa önerilerini ortaya koymaktadır. Bu öneriler şöyle sıralanabilir:

- Medya politikalarının yapım süreçlerinin demokratikleştirilmesi,
- Medyayı düzenleyen kurulların bağımsızlığının sağlanması,
- Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğünün güvence altına alınması,
- Medya sektöründe haksız rekabetin önlenmesi.

Basın özgürlüğü ve bağımsızlığının sağlanması amacıyla AB ile Avrupa Konseyi'ne yönelik proje çerçevesinde üretilen önerilerin bir özeti bu metnin sonunda yer almaktadır. Bu önerilerin İngilizce tam metnine, "Policy report addressing state and non-state actors involved in the design and implementation of media policies supportive of media freedom and independence, the European Union and the Council of Europe, MEDIADEM policy report" (Basın Özgürlüğü ve Bağımsızlığını Desteklemeye Yönelik Medya Politikalarını Geliştirmek ve Uygulamakla Yükümlü Kamu ve Özel Aktörler ile Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'ne Hitaben Siyasa Raporu, MEDIADEM Siyasa Raporu) başlığıyla şu internet linkinden ulaşılabilir: <http://www.mediadem.eliamep.gr/findings/>.

TEMEL SAPTAMALAR

Türkiye'de medyaya ilişkin yasal düzenlemeler, diğer alanlarda da olduğu üzere, önceliklerin

yürütme tarafından belirlendiği merkezî ve bürokratik bir sürecin ürünü olarak gerçekleşiyor. Parlatentonun yasa yapım süreçlerinde zaten asgari olan rolü, AK Parti hükümetinin yakın zaman önce geliştirdiği, yasal değışikliklerin Meclis'in çıkardığı yasalar yerine Bakanlar Kurulu'nun kabul ettiği kanun hükmünde kararnamelerle yapılmasına dayanan strateji sonrasında büsbütün sınırlandırılmıştır. Bu stratejinin bir amacı ve sonucu, medya alanında faaliyet gösterenler de dahil olmak üzere, bağımsız düzenleyici kurulların özerkliğinin sınırlamak olmuştur. Örneğinin, 17 Ağustos 2011 tarihinde kabul edilen bir kanun hükmünde kararname, AB Bakanlığı'na özerk düzenleyici kurulların faaliyet ve işlemlerini denetleme yetkisi vermiştir.

Medya sektörünü düzenleyen çeşitli kurullar ideolojik ve kurumsal olarak devletten bağımsız değildirler. Bu kuruluşlar, basın ve ifade özgürlüğü ve haklı rekabeti güçlendirmek yerine, devletin bölünmez bütünlüğü, milli birlik ve genel ahlâk gibi anayasayla güvence altına alınan ilkeleri ihlal eden yayınlara cezai müeyyide uygulamak suretiyle medya üzerinde polislik yapmakla görevlendirilmiş bulunmaktadır. **Radio ve Televizyon Üst Kurulu'na (RTÜK)** 'genel ahlak', 'ailenin korunması' ve 'toplumun milli ve ahlâki değerleri'ni ihlal ettiğine kanaat getirdiği medya kuruluşlarına **yaptırım uygulamakta geniş yetkiler tanınmıştır.** Bu yetkilerini sıklıkla kullanan RTÜK, medya kuruluşlarına karşı mali ve idari yaptırımların yanı sıra, uyarı, yayın durdurma ve yayın lisansının iptali gibi yaptırımlar uygulamaktadır. Yazılı basına resmi ilan ve duyuru vermekle sorumlu olan Basın İlan Kurumu (BİK), medya etik kurallarını ihlal ettiğine kanaat getirdiği basın organlarına ilan verilmesini yasaklayarak, yaptırım gücü olan

bir kamu otoritesi gibi hareket etmektedir. Bu durum, yazılı basın üzerinde sansür etkisi yaratmaktadır. Benzer **yaptırımlar yetkili kurumlar tarafından internet alanında da uygulanmakta,** çocuklar ve gençlerin zarar görmesini engellemek ve aile değerleri, genel ahlâk ve devletin çıkarlarını korumak adına **internete erişim sıklıkla engellenmektedir.**

Kapatılan internet sitelerinin arasında, Kürt sorunu gibi netameli siyasi konularda yayın yapan siteler, LGBT siteleri ve cinsellikle ilgili siteler yer almaktadır. Birçok durumda yetkililer, yasal yetkilerinin dışına çıkarak, erişimin yasaklama kararlarını internete erişimin sınırlandırılmasına ilişkin tek yasal düzenleme olan İnternet Yasası'nda yer almayan gerekçelere dayandırabilmektedir. Yetkililerin internete sansür uygulamak amacıyla kullandıkları bir diğer yöntem de, uygunsuz addettikleri ('eşcinsel' kelimesi gibi) kelimelerin kullanılmasını yasaklamak ve çocukları korumak mazereti altında internette filtre uygulamaya teşebbüs etmek olmaktadır. 22 Kasım 2011 tarihinde kurulan Güvenli İnternet Hizmeti Çalışma Kurulu'nun (GİHÇK) çalışma ilkeleri ve yöntemlerinin ne olduğu bilgisi henüz kamuoyu ile paylaşılmamıştır.

Türkiye'de medya sektörü, ekonominin diğer alanlarında da yatırımları bulunan az sayıdaki büyük holdingin hâkimiyetine bağlı olarak, yüksek düzeyde yoğunlaşmanın yaşandığı bir sektördür. Bu şirketlerin birleşmesini ve kamu ihalelerine girmelerini engelleyecek yasal düzenlemeler son derece yetersizdir. **Medya sahiplerinin kârlarını maksimize etmek amacını gütmesi, onları siyasi baskı karşısında zayıf kılmakla kalmayıp,** kamuoyu üzerinde sahip oldukları gücü hükümetler aleyhine kullanmak yoluyla, **kendilerine de dilediklerinde siyasi baskı uygulama gücü vermektedir.**

Şubat 2011 tarihinde kabul edilen radyo ve televizyon yayıncılığıyla ilgili yeni yasayla getirilen bazı ilerlemelere rağmen, medya piyasasına girmenin önündeki engeller varlığını sürdürmektedir. Medya sahipliğine ilişkin düzenlemelerde serbestlik ilkesinin benimsenmesi, Türkiye'nin medya sektörünün yabancı yatırımcılar açısından daha çekici hale gelmesi ve medya aracılığıyla elde ettikleri siyasi kazanımların ekonomik kayıplarını telafi etmediği şirketlerin pazardan çekilmesi nedeniyle, medya kuruluşlarının satış yoluyla el değiştirmesi sıklıkla yaşanan bir durumdur. Medya kuruluşlarında editoryal bağımsızlığı sağlayacak yasal güvenceler bulunmadığından, bu satışlar çoğu kez toplu işten çıkarmalarla sonuçlanmaktadır.

Türkiye'de medyanın az sayıdaki şirketin hâkimiyeti altında olması, bu sektörde yeterli rekabet koşullarının oluşmasını engellemiştir. Reklam gelirlerinin neredeyse tamamı, medyanın bütün alanlarında büyük şirketler arasında paylaşılmış durumdadır. Rekabet Kurumu, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun altında geniş yasal yetkileri haiz olmasına rağmen, medya alanında haksız rekabette bulunan şirketlere yaptırım uygulamaktan çoğu zaman geri durmaktadır. Türkiye'de medya sektöründe adil rekabeti sağlamayı amaçlayan özel bir yasa bulunmamaktadır.

Devletin medyayı doğrudan sübvans etmediği Türkiye'de, resmî ilanlar ve duyurular, mevcut medya yapılanmasında ekonomik olarak güçsüz olan bağımsız ve yerel küçük basın kuruluşları açısından önemli bir gelir kaynağıdır. Yerel medya, azınlık medyası ve muhalif medya devlet desteğinden büyük medya şirketleriyle eşit oranda pay alamamaktadır. Ancak son yıllarda devlet, resmî ilanlardan aldığı payı artırarak yerel medyayı güçlendirme yolunda adımlar atmıştır.

Mart 2012 tarihli yeni radyo ve televizyon yasası gereğince, RTÜK'ün ticari yayın kuruluşlarından aldığı katkı payının yüzde üçü Basın İlan Genel Müdürlüğü aracılığıyla yerel basına aktarılacaktır. Ancak, resmî ilanların dağıtımında gayrimüslim medyaya ayrımcılık yapılmasını protesto etmek amacıyla 2011 yılında düzenlenen bir kampanyanın etkisiyle altı adet azınlık gazetesine bir defaya mahsus olmak üzere toplam 250.000 TL yardım yapılmış olsa da, gayrimüslim azınlığa ait medya kuruluşlarına resmî ilan verilmemesi uygulamasına devam edilmektedir.

AB'ye üyelik sürecinde görece olarak iyileştirilmiş olmasına rağmen, **medya içeriğine ilişkin yasal düzenlemeler ifade ve basın özgürlüğünü sınırlamaya devam etmektedir.** Yasalarda bağlı olduğu belirtilen temel hak ve özgürlükler, milli birlik, ulusal güvenlik ve Atatürk ilke ve inkılapları gibi devletin kurucu ilkeleri karşısında ikincil durumdadırlar. **Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğünün önündeki temel engeller**, başta Ceza Kanunu ve Terörle Mücadele Kanunu olmak üzere, **ceza hukuk sisteminden kaynaklanmaktadır.** Savcılar, netameli siyasi konularda yayın yapan medya kuruluşlarına sansür uygulamak amacıyla bu yasalara sıklıkla başvurmaktadır. Hukuk davalarında mahkemeler genellikle, aydınlara ve kamuoyu tarafından tanınan kişilere karşı hakaret davası açan kişilerin lehinde kararlar vermektedir. Ceza davaları söz konusu olduğunda ise, sadece muhalif görüşlerini dile getirdikleri ve/ya devletin çıkarlarına aykırı addedilen siyasi meseleler hakkında yayın yaptıkları için yargılanan kişilere karşı ağır cezalar verilmektedir. Mahkemeler, Kürt medyası mensuplarına karşı özellikle sert tutum almakta, bu gazetecilere verilen cezalar, yasalarda öngörülen en üst sınıra çıkmaktadır.

Gazeteciler rutin bir biçimde Terörle Mücadele Kanunu altında yargılanmakta, yaptıkları iş sadece kamuyu bilgilendirerek görevlerini yerine getirmek olduğu halde 'terörist' olarak muamele görmektedirler. Benzer davalardaki diğer sanıklar gibi gazetecilerin de, tutuklu kaldıkları sürelerin uzunluğu tutukluluk hallerinin cezaya dönüşmesi sonucunu doğurmaktadır. Gazeteciler çoğu zaman aynı eylemleri nedeniyle birden fazla suçtan hüküm giymekte, son derece ağır cezalara çarptırılmakta, şartlı salıverilme olmaksızın müebbet hapis cezasıyla karşı karşıya kalabilmektedirler.

Basın özgürlüğüne ilişkin olarak, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) Türkiye aleyhine verdiği önemli kararları bulunmaktadır. Mahkeme, medya kuruluşlarına karşı verilen uyarı ve yayın lisansı iptali cezalarının, süreli yayınların içerikleri henüz belli olmayan gelecek sayılarının toplatılması kararlarının ve Başbakan'ı eleştiren gazetecilerin hakaret suçundan hüküm giymelerinin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine karar vermiştir. Yine aynı Mahkeme, 'Türklüğü aşağılamayı' bir suç addeden ve netameli siyasi meseleler hakkında haber yapan gazetecilere karşı sıklıkla kullanılan Türk Ceza Kanunu'nun 301. Maddesi'nin kaldırılması çağrısında bulunmuştur. AİHM ayrıca, internete erişimin engellenmesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesi'nde güvence altına alınan ifade özgürlüğü ile bağdaşmadığına, Türkiye'deki mevcut İnternet Kanunu'nun demokratik bir toplumun hukuk sisteminde bulunması gereken öngörülebilirlik ve kesinlik şartlarını yerine getirmediğine hüküm vermiştir. **AİHM'nin bu kararları medya alanındaki düzenleyici kurullar, hükümet ve yargı tarafından rutin olarak göz ardı edilmektedir.**

Sözü geçen yasa ve politikalar bir yandan medya üzerinde sansür etkisi yaratırken, diğer yandan **gazeteciler de patronlarının ekonomik ve siyasi çıkarlarına zarar vermekten, işlerini kaybetmekten veya yargılanmaktan çekindikleri için otosansür uygulayabilmektedirler.** Türkiye'de sendikaların öteden beri zayıf olmaları, gazetecilik mesleğindeki yüksek işsizlik oranları ve gazeteciler arasında ideolojik ve siyasi görüş ayrılıklarından doğan derin bölünmeler, medya çalışanlarının işverenlerine ve devlete karşı birlikte hareket etmelerini güçleştirmektedir.

ÖNERİLER

1. Medya Politikalarının Yapım süreçlerinin Demokratikleştirilmesi

Diğer bütün sektörlerde olduğu üzere, Türkiye'de medyaya ilişkin yasal düzenlemeler de, siyasa önceliklerinin yürütme tarafından belirlendiği ve parlamentonun yürütmenin hazırladığı yasa tasarılarını sorgulamaksızın onayladığı oldukça merkezî ve bürokratik süreçlerle hazırlanmaktadır. Parlamentoda düzenlemelerin içeriğine dair yapılan müzakerelerin sayısı sınırlı olmakla birlikte, içeriğin müzakere edildiği ender durumlarda da tartışmalar son derece tarafgir ve ayrıştııcı olmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının yasa yapım süreçlerine katılmak ve katkıda bulunmak üzere parlamento komisyonlarına davet edildiği ender durumlarda ise, bu çağrı radyo ve televizyon yayıncıları dernekleri, reklam verenler, televizyon yapımcıları ve medya sahipleri ile sınırlı tutulmaktadır. Böylece, 'sivil toplum' kategorisinde değerlendirilen bu aktörlere, parlamentoda kendi ekonomik çıkarları doğrultusunda lobi yapmak üzere bir siyasi platform sağlanmaktadır. Gazeteci dernekleri ve sendikaları ile insan hakları

kuruluşları ise parlamentoda basın ve ifade özgürlüğüne ilişkin yapılan müzakerelerin dışında tutulmaktadırlar.

Türkiye’de medya alanında siyasa yapım süreçlerini belirleyen değerler ve ilkelerde bir ikilik gözlemlenmektedir. Anayasal ve yasal mevzuat, ifade ve basın özgürlüğü ile bilgi edinme hakkı başta olmak üzere temel hak ve özgürlüklere biçimsel bir bağlılık vaat etmekle birlikte, bu liberal görünüşün ardında milliyetçiliği, devletçiliği ve kültürel muhafazakârlığı bireysel haklara üstün tutan bir anlayış yatmaktadır. Medyaya ilişkin anayasal ve yasal düzenlemelerde, son derece kapsamlı kısıtlamalar getirerek ifade ve basın özgürlüğünün kullanımını neredeyse imkânsız kılan otoriter, paternalist ve muhafazakâr bir ruh hâkimdir. Yasalarda ifade ve basın özgürlüğüne bırakılan dar özgürlük alanı, geniş yaptırım yetkileriyle donatılmış olan düzenleyici kurullar tarafından daha da kısıtlanmaktadır. Söz konusu kurullar, kendilerine verilen medyaya ilişkin siyasa geliştirme faaliyeti yükümlülüğünü yerine getirmekten ziyade, medyayı zapturapt altına almaktan oluşan misyonu başarıyla yerine getirmektedirler.

Karar alıcılar, , gazetecileri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının, medya kuruluşlarının temsilcilerinin ve akademisyenlerin etkin katılımıyla, medyaya ilişkin politikaların ve yasal düzenlemelerin hazırlandığı süreçlerin demokratik bir şekilde gerçekleşmesini sağlamalıdır. Sivil aktörlerin reform önerileri siyasa yapım süreçlerinde gereğince dikkate alınmalıdır.

2. Medyayı düzenleyen kurulların bağımsızlığının sağlanması

Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK), Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ve Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB)

gibi medya düzenleyici kurulların üyelerinin belirlenmesi ve atanması süreçleri, bu konunun kamuoyunun gündemine getirilmemesi ve BTK ve TİB üyeleri söz konusu olduğunda parlamentonun bütünüyle dışarıda bırakılması nedeniyle, şeffaflıktan yoksundur. Milletvekillerinin mensubu oldukları siyasi partilerin pozisyonu doğrultusunda oy kullandıkları göz önüne alındığında, bu kurullardan bazılarının üyelerinin atanmasında parlamentonun da söz sahibi olması ise süreci demokratik kılmakta yetersiz kalmaktadır. Radyo ve televizyon yayıncıları ve interneti düzenleyen kurulların yetki kullanmaktaki otoriter tutumları, politikalarının şeffaflıktan uzak oluşu ve yaptırım alanlarının genişliği, ifade ve basın özgürlüğü açısından büyük sakıncalar barındırmaktadır. Haksız rekabet söz konusu olduğunda yaptırım uygulamak gibi basın özgürlüğünü güçlendirici bir etki yaratabilecek yetkilere sahip oldukları halde, söz konusu kurullar bu yetkileri ender durumlarda kullanmaktadırlar.

Son yıllarda hükümet, yasa yapım süreçlerinde parlamentoyu devre dışı bırakarak Türkiye’yi kanun hükmünde kararnamelerle yönetmek yolunda belirgin bir politika izlemeye başlamıştır. Bu durumun medya sektörü açısından en önemli sonucu, 17 Ağustos 2011’de kabul edilen 649 sayılı Kanun Hükmünde Kararname olmuştur. AB Bakanlığı’na medya alanındaki düzenleyici kurulların faaliyet ve işlemlerini denetleme yetkisi veren kararname, böylece bu kurulların özerkliğine fiilen son vermiştir.

Karar alıcılar, RTÜK, TİB ve BTK’nın bağımsızlığını sağlayacak tedbirler almalıdır.

Bunun için yapılması gerekenler şunlardır:

- Medyayı düzenleyen kurullar, medyada nefret söylemi, ayrımcı içerik, emek sömürü-

sü ve haksız rekabete karşı yaptırım uygulayabilecek etkili yetkilere sahip, bağımsız, ehil ve tarafsız organlar olarak yeniden tasarlanmalıdır. Bu kurullara gazeteci örgütlerinin, medya temsilcilerinin, akademisyenlerin ve izleyicilerin de katılımı sağlanmalıdır.

- RTÜK, BTK ve TİB'in yetkileri, ifade özgürlüğü ve medya özgürlüğü ile bağdaşacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Medyayı düzenleyen kurulların özerkliğini zayıflatan her türlü yasal, siyasi ve idari müdahaleye son verilmelidir.
- Medya alanındaki düzenleyici kurulların özerkliğine son veren 17 Ağustos 2011 tarihli ve 649 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ilgili hükümleri yürürlükten kaldırılmalıdır.
- Medyada profesyonel standartların uygulanması için en iyi yöntem olan etkin özdenetim, bütün yasal düzenlemelerde bir öncelik olarak dikkate alınmalıdır.

3. Basın özgürlüğü ve ifade özgürlüğünün güvence altına alınması

Başlangıcı Osmanlı'nın son dönemlerine dayanan Türkiye basınında, gerek yasal gerekse fiilî olarak basın özgürlüğü hiçbir zaman tam olarak güvence altında olmamıştır. Medyaya ilişkin anayasal ve yasal düzenlemeler ile ceza yasalarında, devletin çıkarlarını temel hak ve özgürlüklerin üzerinde tutan otoriter, devletçi ve muhafazakâr bir anlayış egemendir. Ceza yasalarında yer alan suç tanımlarının muğlak ve son derece geniş oluşu, yargının uygulamada bu tanımları büsbütün geniş yorumlaması ve gerçek bilgiye erişim konusunda kamu yararını gözetmemesi, yaptıkları iş sadece netameli siyasi konulara ilişkin haber yapmak ve/ya muhalif görüş dile getirmek olan gazetecilerin yargılanmasına yol açmaktadır. Türkiye'de basın özgürlüğü

önündeki bir diğer engel de yürütme erkidir. Başta mevcut Başbakan olmak üzere hükümet üyeleri kamuya hitaben yaptıkları konuşmalarda sıklıkla muhalif gazetecileri hedef almakta, onları terör sempatanları olarak nitelemekte ve iktidarı eleştiren gazetecilere karşı hakaret davaları açmaktadırlar. Söz konusu hukuk davaları çoğu kez, gazetecilerin kazandıkları düşük maaşlara oranla son derece yüksek miktarlarda tazminat ödemeye mahkum edilmesiyle sonuçlanmaktadır. Tüm bu yasal, ekonomik ve siyasi unsurların birleşimi, medya çalışanları açısından bir korku ve sindirme ortamı yaratmakta, gazetecileri eleştirel haber yapmaktan caydırabilmektedir.

Türkiye'de muhalif ve azınlık medya öteden beri devlet zulmünün ve siyasi baskının hedefi olagelmışken, son yıllarda ana akım medya kuruluşları da hükümet karşıtı yayınları nedeniyle siyasi baskıya maruz kalmaya başlamıştır. Örneğin, 2000'lerin ortalarında hükümet ile ordu arasındaki gerginlikte ordunun yanında yer alan Doğan medya grubuna karşı, vergi kaçırdığı gerekçesiyle orantısız bir vergi cezası kesilmiştir. Kamuoyunda bu cezanın aslında grubun hükümet karşıtı yayın politikası nedeniyle verildiğine dair yaygın bir kanaat bulunmaktadır.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT), özerkliğini kaybettiği 1971 yılından bu yana, kamu yayıncılığı yerine resmî ideolojinin ve hükümet politikalarının propagandasını yapan bir devlet kurumu olarak faaliyet göstermektedir. TRT'nin idari kurul üyeleri, kendisi de hükümete bağımlı olan ve hükümet politikaları doğrultusunda hareket eden bir kurul olan RTÜK tarafından gösterilen adaylar arasından yürütme tarafından atanmaktadır.

Basın kartlarını hazırlamak ve dağıtmak görevinin Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü'ne verilmiş olması, yürütmenin medya üzerinde siyasi kontrol ve baskı uygulamasına yol açmaktadır. Oysa, demokratik toplumlarda yerleşmiş uygulamaya göre, basın kartları bağımsız organlar tarafından dağıtılmaktadır. Devlet basın kartlarını seçici bir biçimde dağıtmaktadır. Kayırmacılık ve çıkarıcılık ilişkileri çerçevesinde mesleğin dışındaki kişilere kart verilirken, bağımsız ve muhalif medya mensubu gazetecilerin basın kartı talepleri keyfî bir biçimde reddedilebilmektedir. Bu durum, gazetecilik mesleğinin icrasını engellediği gibi, yeterli niteliğe sahip olmayan kişilerin gazetecilik hak ve imtiyazlarını elde etmesini sağlamaktadır.

Karar alıcılar gerek yasalarda gerekse uygulamada basın ve ifade özgürlüğünü güvence altına almalıdır. Bu amaçla yapılması gerekenler şunlardır:

- Terörle Mücadele Kanunu kaldırılmalıdır. Yaptıkları haberler ve/ya yazdıkları yazılar nedeniyle tutuklu yargılanan bütün gazeteciler derhal serbest bırakılmalıdır.
- Medyaya ilişkin yasal düzenlemeler bütüncül bir biçimde ve sivil toplum ile gazeteci derneklerinin işbirliğiyle gözden geçirilmeli, basın özgürlüğünün önündeki tüm engeller kaldırılarak mevzuat AİHM içtihadı ile uyumlu hale getirilmelidir.
- Yasama ve yürütme erkleri, hükümetin tarafsızlığını koruması ve kamu yayıncılığı dahil bütün medya kuruluşlarına karşı eşit mesafede durmasını sağlamak amacıyla gerekli siyasi, yasal ve idari tedbirleri almalıdır.
- TRT, toplumun genelini temsil eden ve başta siyasi ve ekonomik nitelikli olmak üzere her türlü dış müdahaleye kapalı bir kurul

tarafından denetlenen, editoryal bağımsızlık güvencesine sahip, bütçesine yapılacak keyfî müdahalelerden korunacak bir biçimde finanse edilen gerçek anlamda bir kamu yayıncısı niteliğine kavuşturulmalıdır.

- Keyfî, geniş ve hukuk dışı erişim yasakları ve kısıtlamalarına dayanan internet sansürüne son vermek için gerekli bütün yasal, siyasi ve idari tedbirler alınmalıdır.
- Yasama, yürütme ve yargı erkleri, AİHM kararlarını uygulamak yönündeki yükümlülüklerine uymalı ve Avrupa Konseyi ile AB'nin tavsiye kararlarını yerine getirmelidir.
- Hükümet yetkilileri, medya üzerinde sansür etkisi yaratan veya öyle algılanan her türlü ifade ve eylemden kaçınmalıdır.
- Hükümet, vergi ve sosyal güvenlik yasaları ve diğer ilgili yasal mevzuat dahilinde medya kuruluşlarına denetim ve yaptırım uygulamak, tarafsızlık ve nesnellik ölçüleri dahilinde hareket etmelidir.
- Basın kartları, gazeteci dernekleri ve sendikaları üyelerinden oluşan bağımsız bir kurul tarafından bağlı buldukları medya organına bakılmaksızın bütün gazetecilere dağıtılmalı, gazetecilik mesleği mensubu olmayan kişilerden ise geri alınmalıdır.

4. Medya sektöründe haksız rekabetin önlenmesi

Türkiye'de medyaya yönelik özel bir rekabet yasası bulunmamaktadır; bunun yerine, rekabet hukukunun genel ilkeleri medya özelinde de uygulanmaktadır. Medyada çoğulculuğun basın özgürlüğü için bir ön koşul olduğu göz önüne alındığında, bu ciddi bir sorundur. Burada çoğulculuktan kasıt, medya sahiplerinin değil medya aracılığıyla dile getirilen görüşlerin çoğulluğudur. Rekabetin Korunması Hakkında Kanun, Rekabet Kurumu'na rekabetin temel kurallarını ihlal

eden ve piyasadaki hâkim konumunu kötüye kullanan şirketlere karşı yaptırım uygulama yetkisi tanımaktadır. Ancak kurum Türk Telekom'un telekomünikasyon sektöründe hâkim konuma gelmesini engelleyici bir rekabet politikası geliştirmekten geri durmuştur.

AB ile uyum sürecinde medya sektöründe bir dizi reform yapılmış olmasına rağmen, medya sahipliği üzerindeki ciddi kısıtlamalar sürmektedir. Sendikaların ve derneklerin radyo ve televizyon sahibi olmaları üzerindeki yasak devam etmektedir. Mart 2012 tarihli yeni radyo ve televizyon yasası bu yasağı üniversiteleri kapsayacak şekilde daha da genişletmiştir. Böylece, iletişim fakültelerinin görsel yayıncılık yapmaları yasaklanmıştır.

Medyada özgür ve adil rekabetin sağlanması için gerekli yasal, siyasi ve idari tedbirler alınmalıdır. Bu amaçla yapılması gerekenler şunlardır:

- Medya sahipliğine ilişkin sınırlamalar, çapraz mülkiyet ilişkileri göz önünde bulundurularak ve medya sektöründe çoğulculuğu sağlamayı hedefleyecek biçimde yeniden düzenlenmelidir.
- Televizyon ve radyo yayıncılığının özel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak bu alanlara dair ayrı yasal düzenlemeler geliştirilmelidir.
- Bağımsız düzenleyici kurullar, medyada çoğulculuğu sağlamak amacıyla küçük, bağımsız ve çıkar amacı gütmeyen medya kuruluşlarını sübvansetmelidir. Bu sübvansiyonlardan gayrimüslimlere ait medyanın da yararlanması sağlanabilir.
- Rekabet Kurumu, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un hükümlerini, medya sektöründeki hâkim durumlarını kötüye kullanan bütün şirketlere karşı adil, tarafsız

ve eşit bir biçimde uygulamalıdır. Ayrıca, medyaya ilişkin ayrı rekabet yasası geliştirilmelidir.

- Medya sahipliği üzerindeki kısıtlamalar, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları gibi toplulukların radyo ve televizyon sahibi olmalarını ve çıkar amacı gözetmeyen ve topluluğun kontrolüne tabi bir yayıncılık yapabilmelerini sağlayacak biçimde gevşetilmelidir.

BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ VE BAĞIMSIZLIĞINA İLİŞKİN AVRUPA BİRLİĞİ'NE VE AVRUPA KONSEYİ'NE YÖNELİK SİYASAL ÖNERİLERİNİN ÖZETİ

Medya iletişimine yönelik olarak oluşmakta olan küresel çerçeve, ulusal politikalar ile ulus aşırı bakış açısını birleştiren eşgüdümlü bir yaklaşımı gerektirmektedir. Geçmiş on yıllarda, Avrupa Birliği (AB) ile Avrupa Konseyi kurumları, kendi yetki alanları ve yaptırım güçleri doğrultusunda medyaya ilişkin siyasaların gelişimine katkıda bulunmuşlardır.

AB'nin konuya ilişkin siyasaları, medya düzenlemelerinin gerek kültürel gerekse ekonomik boyutunu dikkate almakta, aynı zamanda medya sektöründe çoğulculuğun sağlanmasına ve insan onurunun korunmasına ilişkin kamu değerlerinin güvence altına alınmasını da desteklemektedir. Avrupa Konseyi'nin medya sektöründeki rolü de zaman içerisinde gözle görünür bir biçimde değişmiş, siyasal ve teknolojik ilerlemelere ayak uydurmak için gerekli olan özerk bir medya siyasa alanının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Gerek Avrupa Toplulukları Adalet Divanı (ATAD) gerekse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Mediadem projesinin ele aldığı ülkelerde medya siyasalarının oluşmasına büyük katkıda bulunmuşlardır. Öte

yandan bu iki Avrupa mahkemesi, zaman içerisinde bir miktar farklılaşan hedefler gütmüştür. AİHM daha ziyade demokrasinin itici gücü olan basın özgürlüğüne yoğunlaşırken, ATAD ise benimsediği ekonomik yaklaşım ile medya sektöründe liberalleşmenin sağlanmasını ve sahipliğin yoğunlaşmasının engellenmesini amaçlamıştır. AİHM içtihadı ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, özellikle iftira ve hakaret davaları söz konusu olduğunda, basın özgürlüğü ve bağımsızlığının korunması konusunda genel olarak olumlu bir etkide bulunmuştur. Öte yandan, bu durum AİHM kararlarının etkili bir biçimde uygulanmasının önünde engeller bulunmadığı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle, mahkemeler arasında işbirliğinin sağlanmasına yönelik adımlar atılması gerekmektedir. Aşağıdaki siyasa önerilerinde dile getirilen bu adımlar, sadece doğrudan yargısal işbirliğini değil, aynı zamanda ortak kavramların ve ilkelerin Avrupa genelinde daha kapsamlı bir biçimde geliştirilmesini de içermektedir.

1. Medya politikalarına ilişkin daha entegre bir yaklaşımın geliştirilmesi

Avrupa Konseyi, 'yeni bir medya anlayışı'nın geliştirilmesi için çaba göstermelidir. Bu amaçla, medyaya entegre bir yaklaşımın benimsenmesinden doğacak yasal sonuçlara ilişkin tavsiyeler ve yol gösterici ilkeler yayımlamalı, farklı yasal stratejilerin benimsendiği durumlarda ise örnek kararlar vermelidir.

Avrupa Komisyonu, medya düzenlemesi konusunda gözden geçirilmiş bir yaklaşımın temellerini atmalı, bu amaçla uyum sürecinde önemini koruyacağı düşünülen siyasi konular ile gelecekte sorun teşkil etmeyeceği düşünülen meseleler arasındaki ayrımı netleştirmelidir.

Avrupa Parlamentosu, medyaya yönelik 'entegre bir yaklaşımın' içeriğine, bunun ifade özgürlüğü ve çoğulculuk açısından doğuracağı sonuçlara ve sektörün aktörlerinin ayakta kalabilirliklerine dair verimli bir tartışmanın gerçekleştirilmesi için ev sahipliği yapmalıdır.

2. Medya düzenlemelerine yönelik teknolojik olarak tarafsız bir yaklaşımın benimsenmesi

Başta Avrupa Komisyonu olmak üzere AB kurumları, yasal düzenlemelerden rekabet politikalarına dek medya siyasalarına yönelik bütün girişimlerinde, gerek sert gerek yumuşak her türlü yasal hukuk aracının kullanımı aşamasında teknolojik tarafsızlık ilkesini savunmalı ve hayata geçirmelidir.

3. Kamu hizmeti yayıncılığından kamu medya hizmetine dönüşün hızlandırılması

AB ve Avrupa Konseyi, kullanıcı tarafından üretilen içeriği ifade özgürlüğü ilkesi çerçevesinde yorumlamalı, böylelikle ifade özgürlüğünün gelişmesine ve ilerlemesine destek vermelidir.

AB kurumları, kullanıcı tarafından üretilen içeriği mülkiyetleştirme biçimlerinden korumak amacıyla açık bir düzenleyici strateji benimsemelidir. Bu bağlamda şu tedbirlerin alınması düşünülebilir: Medyanın bütün sektörlerinde kamu hizmetinin ana unsurlarında kullanıcı tarafından üretilen içeriğin desteklenmesi; sivil toplumun kamu medya hizmetine zaman, mekân ve görünürlük açısından erişiminin sağlanması; kullanıcı tarafından üretilen içeriği desteklemek amacıyla açık ve şeffaf bir usule göre hibe edilecek fonların oluşturulması, vb.

4. Olgu öncesi yasal düzenleme ile olgu sonrası rekabet politikaları arasındaki ilişkinin, yeni teknolojik ilerlemeler ışığında yeniden düzenlenmesi ve rekabet politikalarının güncellenmesi

Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu, rekabet politikalarının medya sektöründe uygulanmasının güncellenmesi sürecine öncülük etmelidirler. Rekabeti engelleyici davranışların tespit edilmesinin güçlüğü dikkate alındığında, medyada çoğulculuğun, olgu öncesi yasal düzenlemeler ile olgu sonrası anti-tröst incelemelerinin birleşimi aracılığıyla teşvik edilmesi önem taşımaktadır.

5. Yönetişimin geliştirilmesi ve Avrupa düzeyinde sahih kurumsal düzenlemelerin yapılması

Avrupa Konseyi, kamu hizmeti yayıncılığı/kamu medya hizmeti alanlarında editöryel bağımsızlığa ve operasyonel özerkliğe ilişkin yol gösterici ilkelerin daha fazla dikkate alınmasını sağlamak amacıyla harekete geçmelidir.

Avrupa Komisyonu, temel haklara ilişkin yasal düzenleme önerilerinin etkisini ölçmeye yönelik yol gösterici ilkelerini gözden geçirmeli, temel hakların güvence altına alınmasını sağlamak için yasal düzenlemelerin gerekli olabileceği siyasa alanlarında rehberlik etmelidir.

Gerek AİHM gerekse ATAD, ifade özgürlüğünün kamu ve özel kişiler eliyle ihlalden doğan zararların karşılanması konusunda daha etkin yaptırımlar tasarlamalıdır.

Avrupa Komisyonu ve Avrupa Parlamentosu, kamu ve özel medya düzenleyicilerinin bağımsızlığını ve özerkliğini sağlamaya yönelik girişimlere öncülük etmeli, etkili ve hesap

verebilir ulusal düzenlemelerin yapılmasını teşvik etmelidir.

6. Avrupa çapında kurumsal ve yönetsimsel düzenlemelerin güçlendirilmesi

AB kurumları, yasal düzenlemelerin bütün Avrupa genelinde koordinasyonunun geliştirilmesini, yumuşak hukukun kullanılmasını, uygun görüldüğü hallerde özel düzenlemelerin teşvik edilmesini ve en iyi uygulamaların etkin bir biçimde karşılıklı aktarımını amaçlamalıdır.

7. Medya alanında özel düzenlemelerin değerlendirilmesinin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi

Avrupa Konseyi, medya alanında etkin ve meşru özel düzenlemelerin geliştirilmesine yönelik genel yol gösterici ilkeler geliştirmeli, doğrudan ve akran izleme faaliyetinde bulunmalıdır.

Avrupa Konseyi, etkin yasal düzenlemelere ilişkin genel rehberlik çerçevesinde, özel düzenlemelerin olgu öncesi ve olgu sonrası değerlendirmesine dair genel yol gösterici ilkeler geliştirmelidir.

8. Avrupa genelinde gazetecilik mesleğinin koordinasyonunun geliştirilmesi

AB kurumları, ulusal ölçekteki özel medya düzenleyici kurulların AB düzeyindeki koordinasyonlarını güçlendirmelerini ve çoğu zaman yazılı basın/yayın ayırımına dayanan mevcut iç bölünmelerin üstesinden gelebilmek için daha entegre bir yapıya doğru ilerlemelerini sağlamalıdır.

AB kurumları gazetecilik mesleğinin Avrupa düzeyinde koordinasyonunu teşvik etmelidir.

9. Telif hakkının korunması, internet tarafsızlığı ve internette ifade özgürlüğü arasında daha eşit bir dengenin sağlanması

AB kurumları, bütün ülkelerde internet tarafsızlığına, telif haklarıyla ilgili yasal düzenlemelerin uygulanmasına ve ifade özgürlüğüne ilişkin tutarlı bir yaklaşım benimsemelidir. Ayrıca, internetin açık ve uçtan-uca mimarisini ve internet kullanıcılarının tercih ettikleri her türlü içeriğe erişimlerini olumsuz yönde etkileyecek gelişmelerin önüne geçecek bir siyasa yaklaşımı geliştirmelidir.

AB kurumları ve Avrupa Konseyi, uçtan-uca ilkesinin korunmasını sağlamak ve hükümetlerin internet üzerindeki kontrollerinin artırılmasına yönelik önerilerin ifade özgürlüğünü olumsuz yönde etkilemesini

engellemek için internet yönetimine ilişkin uluslararası tartışmaya pro-aktif bir biçimde katılmalıdır.

10. AİHM kararlarının ulusal düzeyde uygulanmasının geliştirilmesi ve yeni yargısal işbirliği modellerinin teşvik edilmesi

Avrupa Konseyi üye devletlerdeki kurumların hesap verebilirliğini teşvik etmeli, bu amaçla Bakanlar Komitesi'ni AİHM kararlarının uygulanması konusunda yol gösterici ilkeler geliştirmekle görevlendirmeli ve ulusal düzeydeki yasal geleneklerin karşılıklı aktarılmasını ve tartışılmasını sağlayacak alanları desteklemek suretiyle AİHM hâkimleri ile ulusal hâkimler arasındaki diyalogu geliştirmelidir.

TESEV

Bankalar Cad.
Minerva Han, No: 2 Kat: 3
34420 Karaköy İstanbul
T +90 212 292 89 03
F +90 212 292 90 46
www.tesev.org.tr

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) bağımsız bir sivil toplum örgütü olarak, Türkiye'nin acil çözüm bekleyen sosyal, kültürel, politik ve ekonomik sorunları üzerine çalışmalar yürütür. TESEV Demokratikleşme Programı, vatandaş-devlet ilişkilerinin katılımcı demokrasi ilkeleri ışığında yeniden düzenlemesine katkıda bulunmak amacıyla araştırmaya dayalı tahlil ve politika önerileri sunar.

MEDIADEM, özgür ve bağımsız medyayı güçlendiren veya tam tersine engelleyen faktörleri anlamayı ve açıklamayı amaçlayan bir Avrupa araştırma projesidir. Proje Belçika, Bulgaristan, Hırvatistan, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Almanya, Yunanistan, İtalya, Romanya, Slovakya, İspanya, Türkiye ve İngiltere'de ülke bazında yapılan araştırmaları medya sektörleri ve çeşitli türlerdeki medya servisleri açısından karşılaştırmalı bir bakış açısıyla analiz ederek bir araya getirmektedir. Proje kapsamında, adı geçen ülkelerdeki medya politikalarının uygulanışının araştırılmakta ve yeni medya araçlarının medya özgürlüğü ve bağımsızlığı açısından sağladıkları imkanlar ve yarattıkları zorluklar incelenmektedir. Bunun yanı sıra, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi'nin devletin medya politikalarını tasarlanması ve uygulaması sürecinde yaptıkları dış baskılar da proje kapsamında derinlemesine tartışılıp analiz edilmektedir.

ISBN 978-605-5332-37-2

Copyright © Mart 2013

Baskı: İmak Ofset Basım
Yayın San. ve Tic. Ltd. Şti.
Atatürk Cad. Göl Sok. No: 1
Yenibosna Bahçelievler/
İstanbul-Türkiye
Tel: 0212 656 49 97

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Yayının hiçbir bölümü Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı'nın (TESEV) izni olmadan elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt veya bilgi depolama, vb.) yollarla çoğaltılamaz.

Bu raporda yer alan görüşler bir kurum olarak TESEV'in görüşleriyle birebir örtüşmeyebilir.

TESEV Demokratikleşme Programı, bu yayının hazırlanmasındaki katkılarından ötürü Avrupa Komisyonu'na, Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'ne ve TESEV Yüksek Danışma Kurulu'na teşekkür eder.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

mediadem